

EVALUATIE VAN HET STELSEL VAN DE
DIENSTENCHEQUES VOOR
BUURTDIENSTEN EN -BANEN 2014-2015

Inhoud

- 1 Inleiding**..... 3
 - 1.1 Korte schets van het dienstencheque-systeem**..... 3
 - 1.2 Doel van het rapport** 3
 - 1.3 Bronnen**..... 4
 - 1.3.1 RVA-gegevens..... 4
 - 1.3.2 Sodexo-gegevens..... 4
 - 1.4 Structuur van het rapport** 4
- 2 Kerncijfers van het dienstenchequesysteem**..... 6
 - 2.1 Aantal uitgegeven en terugbetaalde cheques 6
 - 2.2 Gebruikers 8
 - 2.2.1 Aantal dienstenchequegebruikers en evolutie sinds de opstart van het systeem 9
 - 2.2.2 Intensiteit van het dienstenchequegebruik 10
 - 2.3 Erkende ondernemingen..... 11
 - 2.4 Werknemers 12
- 3 Analyse van de dienstenchequegebruiker**..... 14
 - 3.1 Leeftijd..... 14
 - 3.2 Elektronische dienstencheques..... 17
- 4 Analyse van de erkende dienstencheque-onderneming**..... 19
 - 4.1 Evolutie per type onderneming..... 19
 - 4.2 Redenen voor intrekking van erkenning 19
- 5 Analyse van de dienstenchequewerknemer** 21
 - 5.1 Profiel van de dienstenchequewerknemer 21
 - 5.2 Aantal werknemers per type onderneming en regio 22
- 6 Kostprijs van het dienstenchequesysteem** 24
- 7 Conclusie** 25
- 8 Overzicht tabellen en grafieken** 27

1 Inleiding

1.1 Korte schets van het dienstencheque-systeem

Ingevolge de zesde staatshervorming is het dienstenchequestelsel sinds 1 juli 2014 een regionale aangelegenheid. Tot 31 december 2015 bleef de RVA echter het systeem beheren. Vanaf 1 januari 2016 waren de drie gewesten dan bevoegd voor de opvolging en uitvoering van de dienstenchequemarkt. Het dienstenchequestelsel is een initiatief ter bevordering van buurtdiensten en -banen en stelt particulieren in staat om een erkende onderneming te betalen voor hulp van huishoudelijke aard, waarbij de dienstencheque als betaalmiddel wordt gebruikt.

Het stelsel van de dienstencheques had bij aanvang een driedelig doel voor ogen:

- Voldoen aan de vraag van particulieren naar hulp bij een hele reeks huishoudelijke taken, op een administratief eenvoudige manier en tegen een prijs die voor de gebruiker van de diensten concurrentieel is met de prijzen die hij normaal zou betalen in het zwarte of grijze circuit;
- De creatie van volwaardige jobs, waarbij laaggeschoolde werkzoekenden of personen, activiteiten die vroeger werden uitgevoerd in het grijze of zwarte circuit, kunnen uitvoeren in een werknemersstatuut met behoorlijke loon- en arbeidsvoorwaarden verbonden met een arbeidsovereenkomst bij een erkende onderneming;
- Het bestrijden van zwartwerk in de sector van huishoudelijke diensten.

In het licht van dit driedelig doel bevat art. 10 van de wet van 20 juli 2001 ter bevordering van buurtdiensten en -banen vanaf 2005 de verplichting tot opmaak van een jaarlijks evaluatieverslag betreffende het stelsel van de dienstencheques. Dit rapport bevat de resultaten van het negende evaluatieonderzoek met betrekking tot de jaren 2014-2015.

1.2 Doel van het rapport

Het doel van deze studie is de realisatie van het negende evaluatieverslag betreffende het werkgelegenheidsstelsel van de dienstencheques, zoals bedoeld in artikel 10 van de Wet van 20 juli 2001 tot bevordering van de buurtdiensten en -banen. De evaluatie heeft betrekking op de 3 actoren van het stelsel, namelijk de gebruiker, de erkende ondernemingen en de werknemers. Daarnaast geeft het rapport op basis van beschikbare administratieve gegevens en databanken een overzicht van de omvang van het dienstencheque-systeem in 2014-2015. Enkele kerncijfers van het stelsel betreffende het totale gebruik worden gerapporteerd, alsook de brutokost van het systeem. De terugverdieneffecten en de berekening van de nettokost worden hierbij niet meer in kaart gebracht, aangezien dit geen budgettaire invloed heeft voor het Vlaams Gewest.

Per type deelnemer van het stelsel zal dieper worden ingegaan op enkele belangrijke profielkenmerken, zoals bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, scholingsgraad en indien mogelijk type onderneming. Voor de gebruikers wordt enkel gekeken naar de personen die gedomicilieerd zijn in het Vlaams Gewest. Voor de erkende dienstencheque-ondernemingen wordt gekeken naar de ondernemingen met maatschappelijke zetel in het Vlaams Gewest. Voor de werknemers wordt gekeken naar de personen die gedomicilieerd zijn in het Vlaams Gewest.

////////////////////////////////////

1.3 Bronnen

Om het systeem en alle betrokken actoren in kaart te brengen, werd voornamelijk gebruik gemaakt van onderstaande administratieve bronnen.

1.3.1 RVA-gegevens

De erkende ondernemingen waren wettelijk verplicht via de jaarlijkse bevraging van de RVA gegevens te verstrekken over de tewerkstelling in het dienstenchequestelsel (zowel voor 2014 als 2015). Daarnaast bevat deze bevraging ook gegevens over het contracttype (bepaalde versus onbepaalde duur), deeltijdarbeid, en prestaties van dienstencheque-werknemers. De tewerkstellingsgegevens van de RVA zijn beschikbaar op het niveau van de woonplaats van de werknemer. Ze bevatten onder andere het profiel van de dienstenchequewerknemers naar opleiding, leeftijd en geslacht. Deze gegevens zijn ook beschikbaar voor het omkaderingspersoneel.

Voor 2014 lag de responsgraad van de erkende ondernemingen met maatschappelijke zetel in het Vlaams Gewest op 89,7%. Voor 2015 was dit gestegen tot 97,3%.

Naast de gegevens met betrekking tot de erkende ondernemingen en haar werknemers, werden ook de (historische) gegevens betreffende de uitgegeven en terugbetaalde cheques waarover de RVA beschikte, gebruikt.

1.3.2 Sodexo-gegevens

Voor dit onderzoek werd een overzichtsbestand opgemaakt van alle actieve gebruikers in 2014 en 2015. Onder actieve gebruikers wordt verstaan elke gebruiker die minstens 1 bestelling voor dienstencheques plaatste bij Sodexo in de loop van 2014 of 2015. Dit bestand bevat naast informatie over het aantal aangekochte cheques op jaarbasis ook een aantal profielkenmerken van deze gebruikers, zoals leeftijd, geslacht en de drager (elektronisch of papier) van de cheques welke door de gebruiker werden aangekocht.

Echter, sinds de regionalisering beschikt Sodexo niet meer over de historiek van de adressen van gebruikers. Bij mutaties wordt dit ook niet meer bijgehouden. Bijgevolg wijken de cijfers in dit verslag voor de evaluatie van het profiel van de gebruikers licht af van de reeds gepubliceerde jaarcijfers van de RVA in hun jaarverslag van 2014 en 2015 en de kerncijfers in sectie 2 Kerncijfers van het dienstenchequesysteem. Voor de profielanalyse van de gebruiker (deel 3) wordt een gebruiker toegewezen aan het Vlaams Gewest als de persoon anno 2016 in het systeem van Sodexo geregistreerd staat als gedomicilieerd in het Vlaams Gewest. Personen die sinds 2014 verhuisd zijn buiten het Gewest, zullen dus niet meer in deze cijfers opgenomen zijn. Anderzijds zullen gebruikers die in deze periode naar Vlaanderen verhuisd zijn wel meegeteld worden.¹ Voor beide jaren betreft dit een afwijking van maximaal 0,41%, zodat de gegevens nog steeds een representatief beeld geven van de dienstenchequemerket.

1.4 Structuur van het rapport

Dit evaluatierapport bestaat uit 5 delen. Na de inleiding, wordt in het tweede deel een algemeen beeld geschetst van de stand van zaken in het stelsel. Dit gebeurt door middel van enkele kerncijfers

¹ Dit betreft voor 2014 een verschil van 225.925 cheques en 875 gebruikers en voor 2015 324.065 cheques en 1716 gebruikers die niet meegeteld worden voor de evaluatie van het profiel van de gebruiker.

betreffende het gebruik, waarbij ook de evolutie van het systeem doorheen de jaren in kaart wordt gebracht.

In het derde deel wordt dieper ingegaan op het profiel van de dienstenchequegebruiker. Hierbij wordt gekeken naar de intensiteit, de leeftijd, alsook de drager (papieren of elektronisch) van de door de gebruiker aangekochte cheques. In het vierde deel wordt ingegaan op de erkende dienstencheque-ondernemingen. De evolutie van het aantal erkenningen per type onderneming wordt in kaart gebracht, alsook de redenen waarom een erkenning werd ingetrokken in de afgelopen periode. In het vijfde deel wordt het profiel van de dienstenchequewerknemer geëvalueerd, met aandacht voor de scholingsgraad, het geslacht en de leeftijd van de tewerkgestelde werknemers. In het zesde deel wordt de kostprijs van het stelsel geëvalueerd. Hierbij wordt enkel nog de brutokostprijs van het systeem in kaart gebracht. De terugverdieneffecten worden niet meer gekwantificeerd omdat deze geen invloed hebben op het budget van het Vlaams Gewest.

Het laatste deel bevat de algemene conclusies van het rapport. Tot slot werd de lijst van tabellen en grafieken opgenomen.

////////////////////////////////////

2 Kerncijfers van het dienstenchequesysteem

Dit eerste deel geeft een overzicht van het belang van het systeem van de dienstencheques in de periode 2014-2015 voor het Vlaamse Gewest. Onderstaande tabel weerspiegelt de omvang van het systeem van de dienstencheques, met aandacht voor de basiscijfers betreffende de belangrijkste actoren van het systeem. Voor de gebruikers wordt enkel gekeken naar de personen die gedomicilieerd zijn in het Vlaamse Gewest. Voor de ondernemingen wordt in deze sectie enkel gekeken naar de ondernemingen met maatschappelijke zetel in het Vlaams Gewest. Voor de werknemers die tewerkgesteld worden in het dienstenchequestelsel, wordt gekeken naar de werknemers met domicilie in het Vlaams Gewest.

Actor		2014	2015
Gebruikers	Aantal gebruikers die minstens 1 bestelling plaatsten	603.132	642.012
	Aantal aangekochte dienstencheques	71.457.717	78.793.761
Ondernemingen	Aantal erkende ondernemingen actief in de loop van het jaar	1021	948
	Aantal erkende ondernemingen op het einde van het jaar	999	932
	Aantal nieuwe erkenningen in het afgelopen jaar	18	19
	Aantal terugbetaalde cheques ²	74.294.249	78.104.611
Werknemers	Aantal werknemers in de loop van het jaar	93.888	92.070
	Aantal dienstencheques per werknemer ³	791	848

Tabel 1 Overzicht kerncijfers dienstenchequestelsel 2014-2015 (bron: Sodexo en RVA)

In dit deel van de evaluatie worden de kerncijfers uit de overzichtstabel reeds kort toegelicht. Verder in het evaluatieverslag zal dan voor elk van de actoren dieper ingegaan worden op enkele typische profielkenmerken en tendensen.

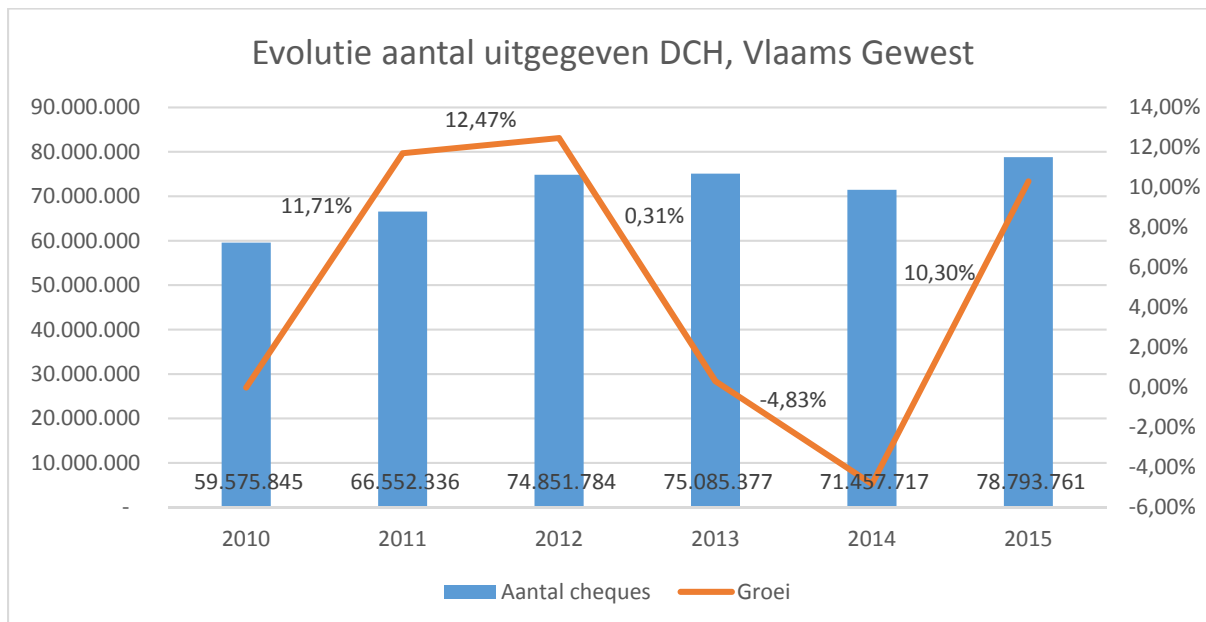
2.1 Aantal uitgegeven en terugbetaalde cheques

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van het aantal door Vlaamse gebruikers aangekochte dienstencheques weer. 2014 werd gekenmerkt door een daling van 4,13%, nadat we voorheen in 2013 ook al een stagnatie konden waarnemen. Echter in 2015, wordt terug een sterke stijging van meer dan 10% in de aankoop van dienstencheques waargenomen. Het stelsel lijkt dus zeker zijn limiet nog niet bereikt te hebben en de vraag op de gebruikersmarkt blijft toenemen. Eind 2015 bevindt de dienstenchequemerket zich zelfs op het hoogste punt ooit sinds het begin van het stelsel. De stagnatie en daling van de markt in de periode 2013-2014 ging gepaard met enkele prijsverhogingen die elkaar kort opvolgden en een belangrijke invloed hadden op het koopgedrag van de gebruikers. Dit effect lijkt weggeëbd in 2015, wanneer de markt weer gekenmerkt werd door een groei.

² Aantal terugbetaalde cheques die door Vlaamse gebruikers werden aangekocht en in het jaar ter terugbetaling werden ingediend.

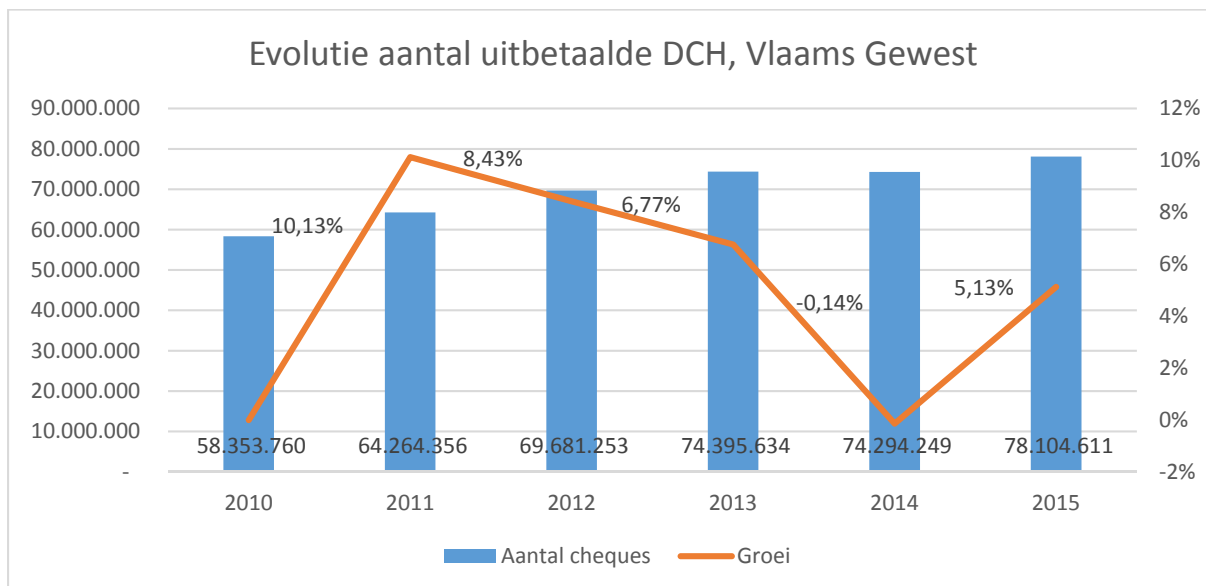
³ Dit cijfer vergelijkt het aantal terugbetaalde cheques van Vlaamse gebruikers met het aantal werknemers met woonplaats in het Vlaams Gewest tewerkgesteld in het stelsel. Deze vergelijking gaat dus niet voor 100% op, maar geeft wel een representatief beeld van de marktsituatie.

Grafiek 1 Uitgegeven dienstencheques Vlaams Gewest (bron: Sodexo)

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van het aantal aan de ondernemingen terugbetaalde dienstencheques weer.⁴ Ook hier merken we in 2014 een daling op, al is deze veel minder uitgesproken dan bij de uitgegeven dienstencheques. Dit verschil tussen de uitgegeven en terugbetaalde cheques valt te verklaren door het hamstergedrag van de gebruikers eind 2013, waardoor er enerzijds nog voldoende cheques geldig waren in 2014 om terugbetaald te worden aan de ondernemingen, maar anderzijds op jaarbasis minder cheques werden aangekocht door de gebruikers. De minder uitgesproken stijging in aantal terugbetaalde cheques in 2015 valt ook hierdoor te verklaren. Uiteindelijk lag het aantal terugbetaalde dienstencheques in 2015 5,13% hoger. Het effect van de stagnatie en daling in 2013-2014 was ook hier volledig verdwenen en de markt was eind 2015 weer groter dan ooit.

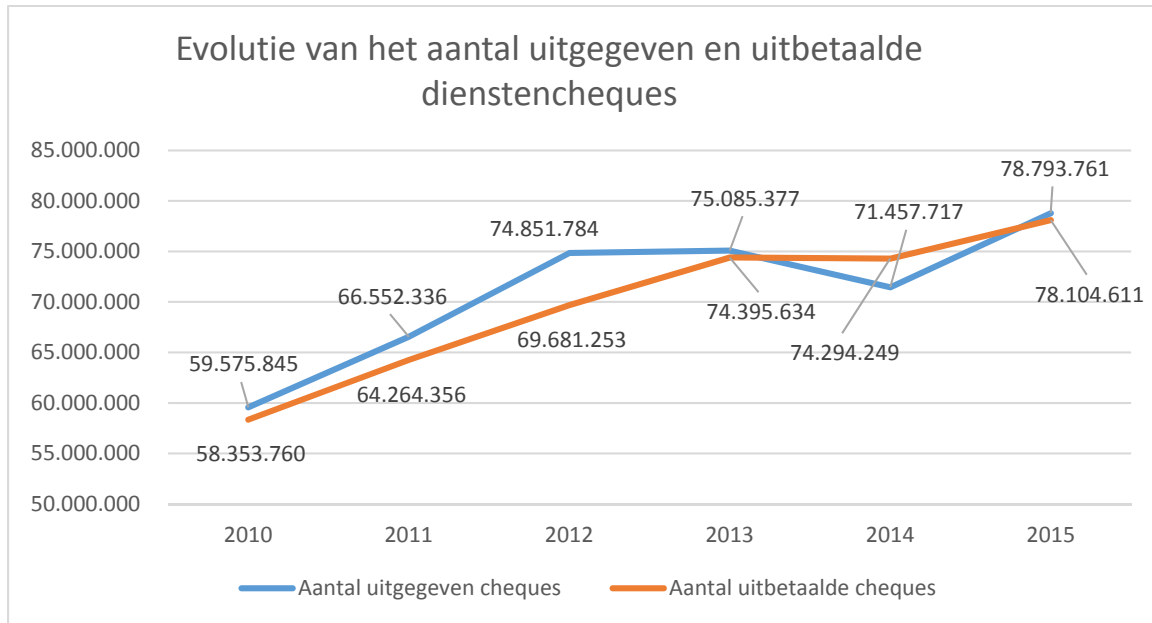

Grafiek 2 Uitbetaalde dienstencheques Vlaams Gewest (bron: Sodexo)

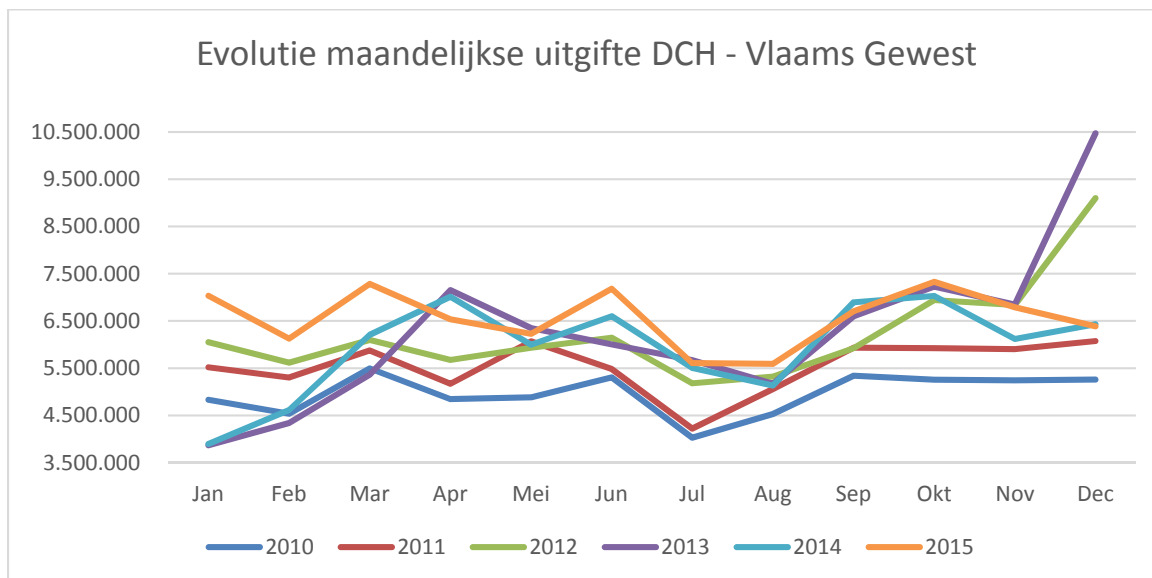
⁴ Dit betreft enkel dienstencheques die door gebruikers met een domicilie in het Vlaams Gewest werden aangekocht.

In onderstaande grafiek wordt de evolutie van de uitgegeven en uitbetaalde dienstencheques vergeleken. Hieruit blijkt dat de daling in aangekochte cheques in 2014 er ook voor het eerst sinds 2010 voor zorgde dat het aantal uitgegeven cheques op jaarbasis lager lag dan het aantal uitbetaalde cheques. In 2015 werd dit weer omgekeerd en was het verschil tussen uitgegeven en uitbetaalde dienstencheques op jaarbasis zeer beperkt. Een verklaring voor de sterke daling in aangekochte dienstencheques in 2014 is de prijsstijging die vanaf 1 januari 2014 in voege was. Bijgevolg hadden veel gebruikers beslist om nog extra cheques aan te kopen in december 2013. Dit blijkt onder andere uit de vergelijking van de maandelijkse uitgiftecijfers in de laatste grafiek hieronder. In december 2013 werd immers het hoogste aantal dienstencheques op maandbasis sinds 2010 uitgegeven.

Grafiek 3 Vergelijking uitgegeven en uitbetaalde dienstencheques Vlaams Gewest (bron: Sodexo)

Grafiek 4 Maandelijkse uitgifte dienstencheques Vlaams Gewest (bron: Sodexo)

2.2 Gebruikers

In deze sectie worden reeds enkele van de kerncijfers betreffende de dienstenchequegebruikers gedomicilieerd in het Vlaams Gewest besproken. In deel 3 wordt een verdere analyse van het profiel

van de gebruiker gemaakt. Doordat een verschillende dataset gebruikt werd voor de diepgaandere profielanalyse van de gebruiker (zie ook bespreking in de inleiding van deel 3), kunnen deze gegevens niet vergeleken worden.

2.2.1 Aantal dienstenchequegebruikers en evolutie sinds de opstart van het systeem

Onderstaande tabel geeft de cijfers weer van het aantal dienstenchequegebruikers sinds de opstart van het systeem en van de Vlaamse gebruikers sinds 2008. Daarnaast wordt ook de verhouding van het aantal Vlaamse gebruikers ten opzichte van het volledige stelsel weergegeven en de jaarlijkse groei van het aantal Vlaamse gebruikers.

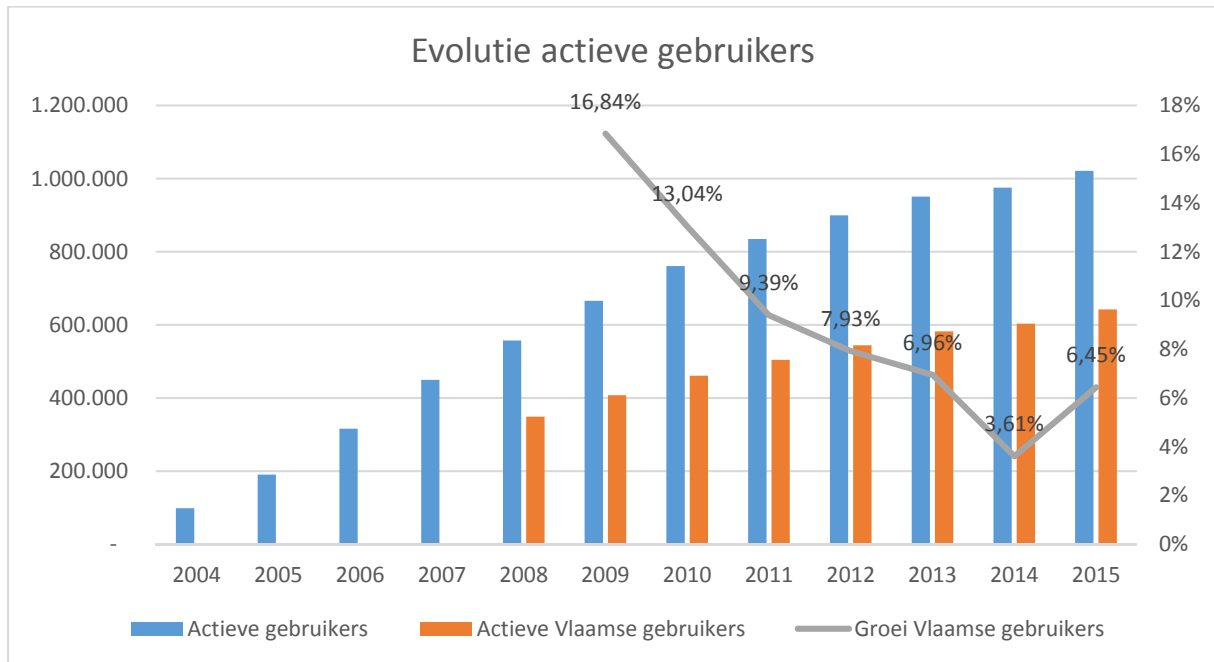
Periode	Actieve gebruikers	Actieve Vlaamse gebruikers	% Vlaamse gebruikers	Groei Vlaamse gebruikers
2004	98.814			
2005	190.734			
2006	316.101			
2007	449.626			
2008	557.482	349.005	62,60%	
2009	665.884	407.794	61,24%	16,84%
2010	760.702	460.957	60,60%	13,04%
2011	834.959	504.259	60,39%	9,39%
2012	899.558	544.239	60,50%	7,93%
2013	950.918	582.108	61,22%	6,96%
2014	975.408	603.132	61,83%	3,61%
2015	1.021.208	642.012	62,87%	6,45%

Tabel 2 Evolutie actieve gebruikers van het stelsel dienstencheques (bron: Sodexo)

In 2014 kende het dienstencheque-systeem 603.132 actieve Vlaamse gebruikers. In 2015 642.012, een groei van 6,45% ten opzichte van het jaar voordien. Deze groeitrend doet zich al sinds 2008 voor, echter sinds 2010 merken we ook een stijging van het aandeel Vlaamse gebruikers in het totaal aantal gebruikers van het dienstenchequestelsel. In 2015 steeg het Vlaamse aandeel tot 62,87%.

De groei van het aantal Vlaamse gebruikers wordt in onderstaande grafiek afgebeeld naast de verhoudingen van het aantal Vlaamse gebruikers ten opzichte van het totaal aantal gebruikers. Ook hier kan het stijgende aandeel Vlaamse gebruikers worden vastgesteld. Na de start van het dienstenchequestelsel meer dan 10 jaar geleden, is de Vlaamse gebruikersmarkt dus nog niet verzadigd.

Grafiek 5 Evolutie actieve gebruikers (bron: Sodexo)

2.2.2 Intensiteit van het dienstenchequegebruik

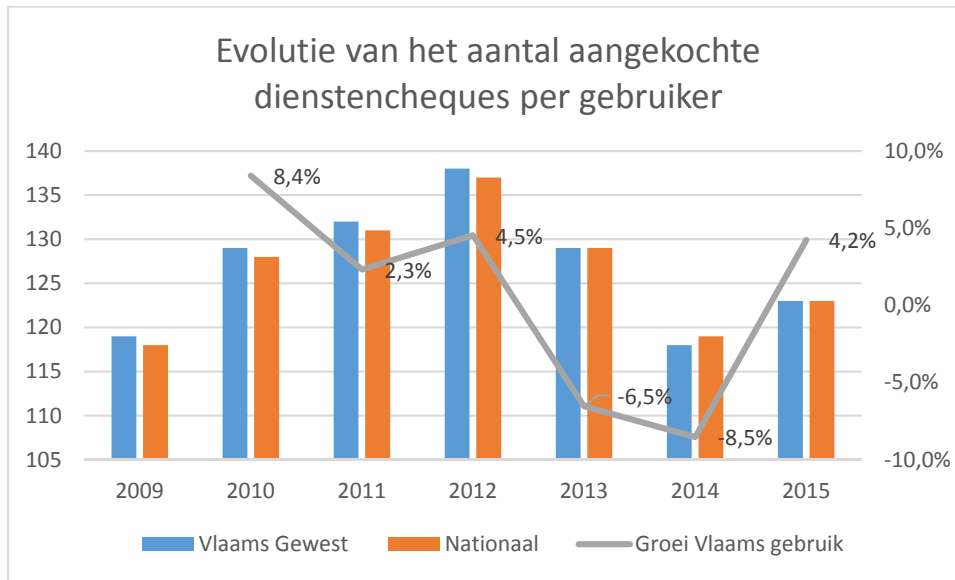
In 2014 kende het stelsel 603.132 actieve Vlaamse gebruikers, die samen een totaal van ongeveer 71,5 mln. cheques aankochten. Dit betekent een gemiddeld aantal van 118 aangekochte cheques per gebruiker, wat overeenkomt met een equivalent van 2,4 diensturen per week. Dit is een opmerkelijke daling ten opzichte van het jaar voorheen en valt opnieuw te verklaren door de prijsstijging die vanaf 1 januari 2014 in werking trad. In 2015 herstelde de gebruikersmarkt zich terug, want zowel het aantal actieve gebruikers, als het aantal aangekochte cheques per gebruiker steeg. Het Vlaamse jaargemiddelde steeg terug tot 123 aangekochte cheques per gebruiker en kwam terug op gelijke hoogte met het nationale gemiddelde verbruik, nadat het in 2014 voor het eerst sinds 2009 onder het nationaal gemiddelde zakte.

	Vlaams Gewest	Aantal uur per week	Nationaal	Aantal uur per week
2009	119	2,3	118	2,3
2010	129	2,5	128	2,5
2011	132	2,5	131	2,5
2012	138	2,7	137	2,6
2013	129	2,5	129	2,5
2014	118	2,3	119	2,3
2015	123	2,4	123	2,4

Tabel 3 Aantal aangekochte dienstencheques per gebruiker (bron: Sodexo en RVA)

De evolutie van het aantal aangekochte dienstencheques per gebruiker wordt in onderstaande grafiek afgebeeld voor de periode 2009-2015. Ook de evolutie van het Vlaamse gemiddelde ten opzichte van het nationale wordt afgebeeld. Hieruit blijkt dat vooral de Vlaamse gebruiker sterk beïnvloed geweest is door de prijsstijging begin 2014, met een daling van 6,5% aangekochte cheques per gebruiker. Ook de voorafgaande prijsstijging in 2013 heeft een grote invloed gehad op de Vlaamse gebruiker, met een daling van 138 naar 129 aangekochte cheques op jaarbasis, maar het nationale gemiddelde daalde toen wel evenredig snel mee.

Grafiek 6 Aangekochte dienstencheques per gebruiker (bron: Sodexo en RVA)

2.3 Erkende ondernemingen

De kerncijfers betreffende de erkende ondernemingen die in dit deel besproken worden, hebben betrekking op de ondernemingen met maatschappelijke zetel in het Vlaams Gewest. In deel 4 wordt een bredere analyse gemaakt van deze cijfers waarbij gekeken wordt naar de evolutie van het aantal ondernemingen per type onderneming en de redenen voor de intrekkingen.

In 2014 werden in totaal 74.294.249 cheques uitbetaald aan ondernemingen met maatschappelijke zetel in het Vlaams Gewest. Dit was een lichte daling van 0,14% ten opzichte van het jaar voorheen. Deze cheques werden uitbetaald aan de 1021 ondernemingen die in de loop van 2014 actief waren. Op het einde van 2014 waren echter nog slechts 999 ondernemingen met maatschappelijke zetel in het Vlaams Gewest erkend. Dit was een aanzienlijke daling ten opzichte van de 1096 erkende ondernemingen eind 2013. In 2015 werden 78.104.611 cheques uitbetaald, een stijging van 5,13%. Deze cheques werden in de loop van 2015 uitbetaald aan 948 actieve ondernemingen. Dit aantal erkende ondernemingen daalde tegen het einde van 2015 tot 932.

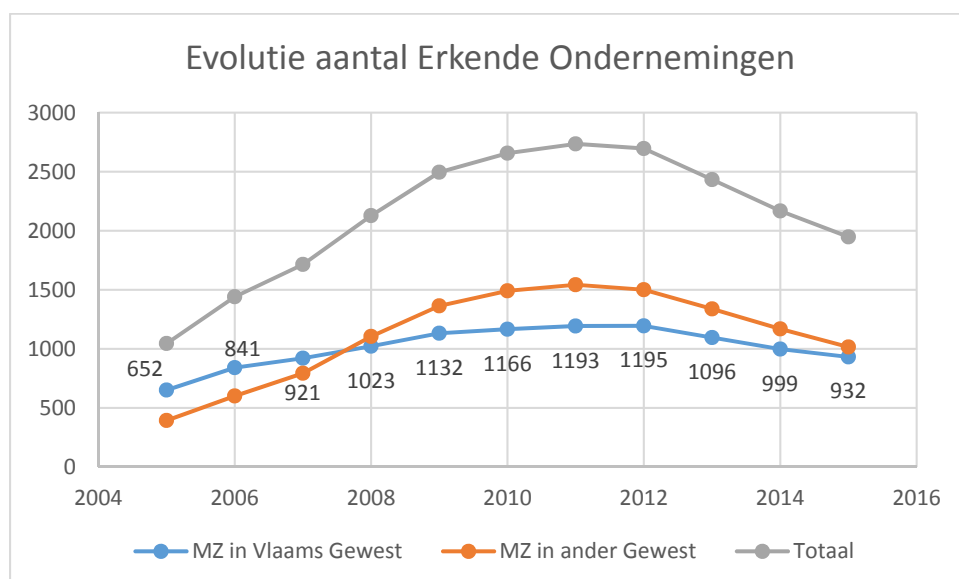
Zowel in 2014 als 2015 ligt het aantal actieve ondernemingen tijdens het jaar dus hoger dan het aantal erkende ondernemingen op het einde van het jaar. Dit illustreert de dynamiek die zich al enkele jaren stelt in de sector, waarbij nieuwe ondernemingen een erkenning verkrijgen, maar een groter aantal andere ondernemingen uit het systeem stapt, zowel vrijwillig, door stopzetting, fusie of overname van de activiteiten, als ten gevolge van een intrekking van hun erkenning. In onderstaande tabel wordt het detail van deze evolutie in aantal ondernemingen voor 2014 en 2015 weergegeven. In deel 4 zullen de redenen van intrekking van de erkenning meer in detail besproken worden.

Overzicht evolutie Erkende Ondernemingen 2014-2015		
MZ in Vlaams Gewest	2014	2015
Aantal ondernemingen begin van het jaar	1096	999
Intrekkingen	113	85
Nieuwe erkenningen	18	19
Aantal ondernemingen eind van het jaar ⁵	999	932

Tabel 4 Evolutie aantal Erkende Ondernemingen (bron: RVA)

De daling van het aantal erkende ondernemingen is reeds enkele jaren ingezet. In onderstaande grafiek wordt de evolutie van het aantal erkende ondernemingen voor het Vlaams Gewest weergegeven, alsook op nationaal niveau, sinds 2005. Voor ondernemingen met maatschappelijke zetel in Vlaanderen, maar ook nationaal, daalt het aantal sinds 2012. Dit is een teken dat de dienstenchequemarkt zich aan het consolideren is en niet-winstgevende, niet-efficiënte spelers uit de markt worden verdreven. Deze daling staat in contrast met de groei van het aantal gebruikers en aantal aangekochte dienstencheques. De spelers die dus in de markt blijven, groeien wel en hun positie wordt sterker. Op die manier zullen kleinere, niet-efficiënte spelers ook in de toekomst hoogstwaarschijnlijk verder uit de markt verdwijnen.

Grafiek 7 Evolutie aantal erkende ondernemingen per Gewest (bron: RVA)

2.4 Werknemers

Hier worden al kort enkele kerncijfers betreffende de werknemers in het dienstenchequestelsel besproken. Een diepgaandere analyse gebeurt in deel 5, met aandacht voor de leeftijd, scholingsgraad en het geslacht van de werknemer.

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van het aantal Vlaamse werknemers in het stelsel. In 2015 waren er 92.070 mensen met woonplaats in het Vlaams Gewest tewerkgesteld in het dienstenchequestelsel. Dat was een kleine terugval na 2014, toen er met 93.888 een voorlopig recordaantal Vlaamse werknemers in het stelsel aan de slag was.

⁵ Het totaal van deze cijfers komt niet overeen omdat er ook nog rekening moet gehouden worden met een aantal ondernemingen die in de loop van het jaar hun maatschappelijke zetel verhuisden naar een ander Gewest. Hierover zijn echter geen detailcijfers beschikbaar.

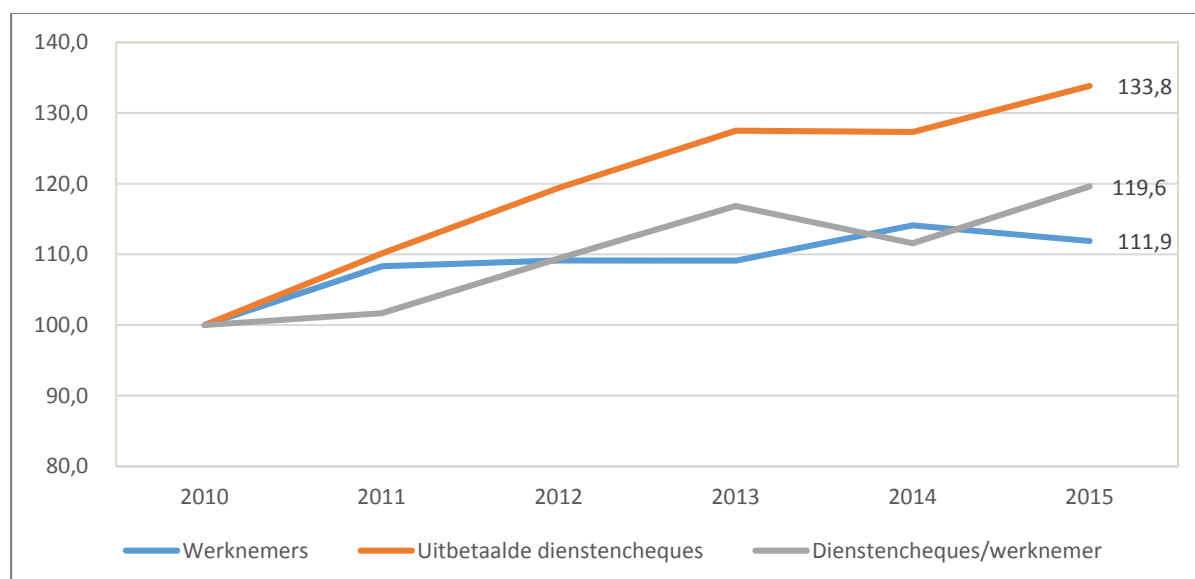
////////////////////////////////////

Aantal dienstencheque werknemers (woonplaats Vlaams Gewest)	
2008	63.626
2009	72.445
2010	82.281
2011	89.126
2012	89.788
2013	89.770
2014	93.888
2015	92.070

Tabel 5 Dienstenchequewerknemers met woonplaats Vlaams Gewest (bron: RVA)

De enorme groei van het aantal werknemers die vastgesteld werd in de jaren 2008-2011 lijkt afgezwakt. Dit kan wijzen op een vertraging van de groei in de dienstenchequemarkt. Echter de verklaring lijkt zich eerder te situeren in een verhoogde intensiteit van gepresteerde uren bij de werknemers. Immers wanneer we de evolutie van het aantal dienstenchequewerknemers naast deze van het aantal terugbetaalde dienstencheques van Vlaamse gebruikers leggen, stellen we vast in onderstaande grafiek dat het aantal dienstencheques de laatste jaren veel sneller steeg.

In vergelijking met 2010, waren er in 2015 11,9% meer werknemers, maar was het aantal gebruikte dienstencheques met 33,8% gestegen. Per werknemer werden er in 2015 19,6% meer dienstencheque-uren gepresteerd dan in 2010. De evolutie van deze parameters wordt in onderstaande grafiek afgebeeld. Zoals reeds bij de tabel met kernindicatoren uitgelegd, gaat de vergelijking tussen terugbetaalde cheques en werknemers niet 100% op. Maar het geeft wel een goede indicatie van de evolutie in de markt. Aan de gebruikerszijde lijkt het systeem nog duidelijk te groeien, zowel qua aantal gebruikers, als qua intensiteit per gebruiker. Deze groei stellen we echter niet evenredig vast bij het aantal tewerkgestelde Vlaamse werknemers. De vraag is dus of in de toekomst deze evolutie zich zal verderzetten.

Grafiek 8 Terugbetaalde cheques vs. aantal werknemers (bron: RVA en Sodexo)

Leeftijdscategorie	Aantal gebruikers	Aandeel gebruikers	Aantal aangekochte cheques	Aandeel aangekochte cheques
< 35 jaar	48.866	8,11%	4.436.653	6,23%
Tussen 35 en 44 jaar	129.556	21,51%	16.057.542	22,54%
Tussen 45 en 54 jaar	138.063	22,92%	18.611.056	26,13%
Tussen 55 en 64 jaar	98.319	16,33%	12.161.186	17,07%
Tussen 65 en 79 jaar	99.801	16,57%	10.806.173	15,17%
>=80 jaar	86.805	14,41%	9.034.480	12,68%
Onbekend ⁶	847	0,14%	124.702	0,18%
Totaal	602.257	100%	71.231.792	100%

Tabel 7 Verdeling gebruikers en aangekochte cheques naar leeftijd 2014 (bron: Sodexo)

Leeftijdscategorie	Aantal gebruikers	Aandeel gebruikers	Aantal aangekochte cheques	Aandeel aangekochte cheques
< 35 jaar	61.476	9,60%	5.830.206	7,43%
Tussen 35 en 44 jaar	136.735	21,35%	17.755.314	22,63%
Tussen 45 en 54 jaar	144.070	22,50%	20.173.465	25,71%
Tussen 55 en 64 jaar	102.247	15,97%	13.078.463	16,67%
Tussen 65 en 79 jaar	107.744	16,83%	12.128.024	15,46%
>=80 jaar	87.222	13,62%	9.380.814	11,95%
Onbekend ⁶	802	0,13%	123.410	0,16%
Totaal	640.296	100%	78.469.696	100%

Tabel 8 Verdeling gebruikers en aangekochte cheques naar leeftijd 2015 (bron: Sodexo)

De voornaamste vaststellingen hierbij zijn:

- De kleinste groep gebruikers situeert zich in de leeftijdsgroep < 35 jaar. In 2015 merken we wel een belangrijke stijging op binnen deze groep van zowel het aandeel gebruikers als het aandeel dienstencheques dat door deze gebruikers wordt aangekocht. In verhouding kopen de gebruikers jonger dan 35 jaar wel minder cheques aan dan de oudere gebruikers (9,60% van de gebruikers koopt slechts 7,43% van de cheques aan).
- De gebruikers tussen de 35 en 64 jaar kopen in verhouding meer dienstencheques aan dan gemiddeld. Hun aandeel in het totaal aantal aangekochte dienstencheques op jaarbasis is groter dan hun aandeel in het totaal aantal actieve gebruikers, zowel in 2014 als 2015. Het stelsel dienstencheques lijkt dus in verhouding meer gebruikt te worden door de gebruikers die werk en gezin combineren. Dit ligt in lijn met de beoogde doelgroep van de maatregel dienstencheques, die oorspronkelijk bedoeld was om de combinatie werk en gezin voor de actieve bevolking te vergemakkelijken.
- De 65-plussers vertegenwoordigen een belangrijke groep gebruikers, maar hun aandeel in het aantal actieve gebruikers daalt lichtjes in 2015. In absolute aantallen stijgt hun aantal wel lichtjes. Deze groep koopt net als de < 35-jarigen in verhouding minder cheques aan ten opzichte van hun aandeel in het totaal aantal actieve gebruikers.

Als de cijfers van 2014 en 2015 vergeleken worden, kan een stijging van 6,32% in het aantal actieve gebruikers en 10,16% in het aantal aangekochte cheques worden vastgesteld (zie tabel en grafieken

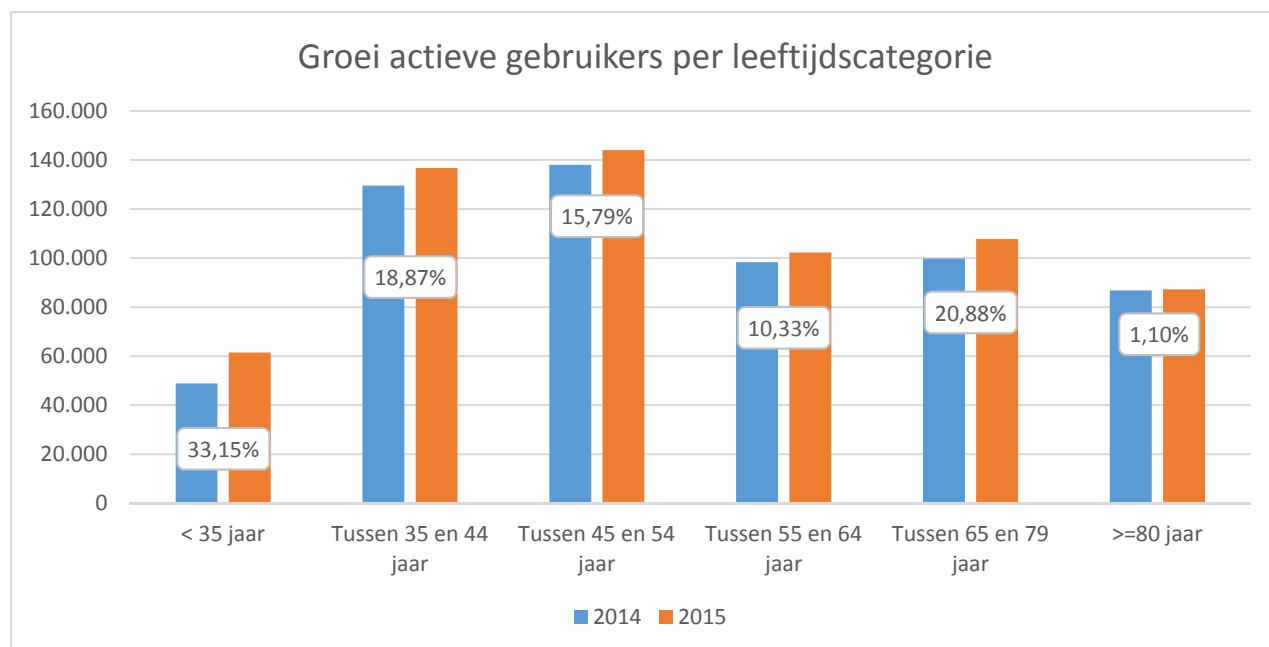
⁶ Sodexo beschikt niet over de profielgegevens van deze gebruikers. Dit betreft gebruikers met een incorrect rijksregisternummer of diplomaten die gebruik maken van het stelsel dienstencheques.

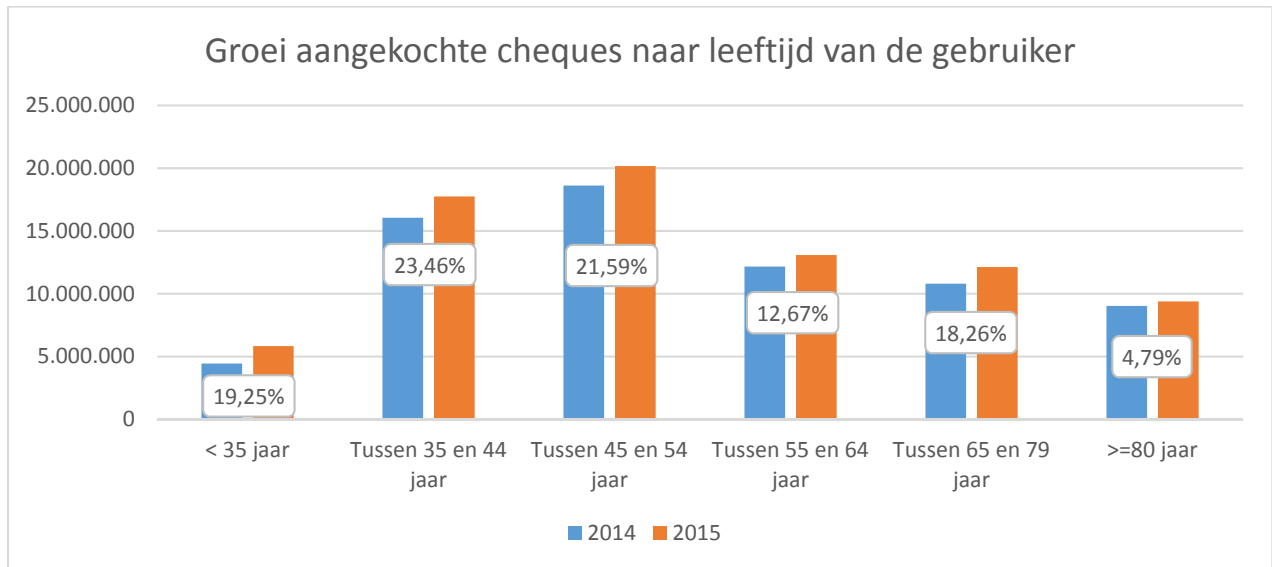
hieronder). Voor het aantal gebruikers vond in verhouding de belangrijkste stijging (33,15%) plaats in de groep gebruikers jonger dan 35. Het stelsel begint dus ook meer en meer aan te slaan bij jongere gebruikers en gezinnen. Er wordt wel geen evenredig grote stijging vastgesteld in het aantal aangekochte cheques, waar het grootste aandeel van de totale stijging wordt toegewezen aan de gebruikers tussen de 35 en 44.

Leeftijdscategorie	Groei actieve gebruikers	Groei aangekochte dienstencheques
< 35 jaar	33,15%	19,25%
Tussen 35 en 44 jaar	18,87%	23,46%
Tussen 45 en 54 jaar	15,79%	21,59%
Tussen 55 en 64 jaar	10,33%	12,67%
Tussen 65 en 79 jaar	20,88%	18,26%
>=80 jaar	1,10%	4,79%
Onbekend ⁶	-0,12%	-0,02%
Totaal	6,32%	10,16%

Tabel 9 Groei actieve gebruikers en aangekochte cheques naar leeftijdsverdeling (bron: Sodexo)

Grafiek 9 Groei actieve gebruikers per leeftijdscategorie (bron: Sodexo)

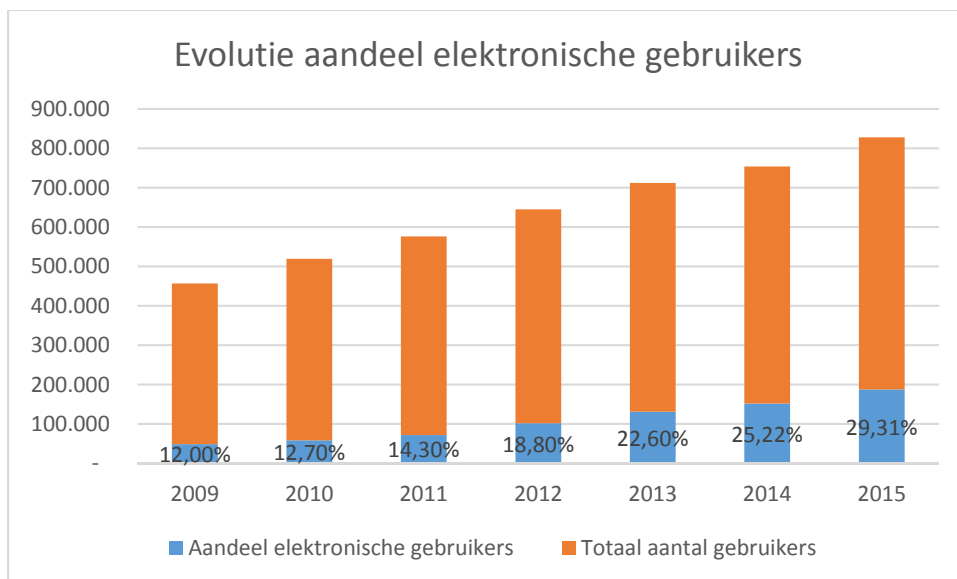

Grafiek 10 Groei aangekochte cheques naar leeftijd van de gebruiker (bron: Sodexo)

3.2 Elektronische dienstencheques

In dit deel wordt de groei van het gebruik van elektronische dienstencheques in kaart gebracht. Daarnaast wordt ook het profiel van de gebruiker van elektronische dienstencheques in kaart gebracht.

In onderstaande grafiek wordt de groei van het aantal gebruikers die minstens 1 maal elektronische cheques in een gegeven jaar bestelden weergegeven. In de periode 2009-2011 merken we een slechts beperkte groei op van het aandeel elektronische gebruikers. Ook de jaren voor 2009 was de groei zeer beperkt, echter de aparte gegevens voor Vlaamse gebruikers van elektronische dienstencheques zijn slechts vanaf 2009 beschikbaar. In 2012 wordt wel een belangrijkere stijging vastgesteld. Deze ging gepaard met het invoeren van de verplichting voor erkende ondernemingen om zowel papieren als elektronische dienstencheques te aanvaarden. Deze sterkere groeitendens werd verder doorgezet, met ook in 2014 en 2015 een belangrijke groei van het aandeel elektronische gebruikers. In 2015 hadden 3 op de 10 gebruikers minstens 1 maal elektronische cheques besteld.

Grafiek 11 Elektronische gebruikers (bron: Sodexo en RVA)

////////////////////////////////////

In onderstaande tabellen worden de gegevens betreffende het aantal aangekochte elektronische dienstencheques voor 2014 en 2015 weergegeven, alsook het aantal gebruikers die in 2014 en 2015 minstens 1 maal elektronische cheques besteld hebben. Dit telkens met een onderverdeling naar de leeftijdscategorie van de gebruiker.

Leeftijdscategorie	Aantal elektronische dch 2014	%	Totaal cheques 2014	Aantal elektronische dch 2015	%	Totaal cheques 2015
< 35 jaar	1.660.114	37,42%	4.436.653	2.589.478	44,41%	5.830.206
Tussen 35 en 64 jaar	13.856.315	29,59%	46.829.784	17.008.379	33,35%	51.007.242
>=65 jaar	2.648.691	13,35%	19.840.653	3.258.615	15,15%	21.508.838
Onbekend ⁶	23.300	18,68%	124.702	26.445	21,43%	123.410
Totaal	18.188.420	25,53%	71.231.792	22.882.917	29,16%	78.469.696

Tabel 10 Overzicht aantal elektronische dienstencheques naar leeftijd (bron: Sodexo)

Leeftijdscategorie	Aantal gebruikers elektronische dch 2014	%	Totaal gebruikers 2014	Aantal gebruikers elektronische dch 2015	%	Totaal gebruikers 2015
< 35 jaar	19.237	39,37%	48.866	29.024	47,21%	61.476
Tussen 35 en 64 jaar	106.764	29,18%	365.938	127.691	33,34%	383.052
>=65 jaar	25.708	13,78%	186.606	30.793	15,79%	194.966
Onbekend ⁶	152	17,95%	847	172	21,45%	802
Totaal	151.861	25,22%	602.257	187.680	29,31%	640.296

Tabel 11 Overzicht aantal gebruikers elektronische dienstencheques naar leeftijd (bron: Sodexo)

In 2014 werden 25,53% van de cheques elektronisch aangekocht door 25,22% van de gebruikers. In 2015 was dit gestegen tot 29,16% van de cheques die door 29,31% van de gebruikers elektronisch werden aangekocht. Als we kijken naar de verdeling per leeftijdscategorie, kan duidelijk vastgesteld worden dat hoe jonger de leeftijdscategorie, hoe groter het aandeel gebruikers dat elektronische cheques aankoopt. Naarmate de leeftijd van de gebruiker stijgt, daalt het gebruik van elektronische dienstencheques dus aanzienlijk. In de categorie jonger dan 35 jaar koopt in 2015 bijna 1 op 2 gebruikers elektronische dienstencheques aan. In de categorie boven de 65 is dit slechts 1 op 5.

4 Analyse van de erkende dienstencheque-onderneming

In de inleiding van deel 2 en sectie 2.3 werden reeds enkele kerncijfers betreffende de erkende ondernemingen besproken. In dit deel wordt dieper ingegaan op de evolutie van de Vlaamse dienstenchequemerket volgens de verschillende types ondernemingen en de redenen waarom de ondernemingen die actief zijn op de Vlaamse markt verdwijnen.

4.1 Evolutie per type onderneming

Er zijn 8 verschillende types dienstencheque-ondernemingen. De grootste groep zijn de handelsvennootschappen. Daarnaast zijn ook de OCMW's, PWA's, VZW's en natuurlijke personen belangrijke spelers. De interim- en invoegbedrijven zijn qua aantallen erkende ondernemingen minder belangrijk, maar qua aantallen werknemers vertegenwoordigen zij wel een belangrijk deel van de markt (zie ook verder bij deel 5).

In onderstaande tabel wordt per type het aantal erkende ondernemingen met maatschappelijke zetel in Vlaanderen weergegeven voor 2014 en 2015. De grootste daling kan vastgesteld worden bij de natuurlijke personen, waar het aantal erkende ondernemingen met bijna 17% daalt. Dit komt overeen met de bevinding bij deel 2.3 dat de markt van dienstencheque-ondernemingen aan het consolideren is en de kleinere, niet-efficiënte spelers uit de markt verdwijnen. De OCMW's, PWA's, VZW's, interim- en invoegbedrijven lijken stabiele spelers. Er worden slechts kleine verschillen tussen 2014 en 2015 waargenomen.

Type	Aantal ondernemingen einde van het jaar				
	2014	%	2015	%	Evolutie 2014-2015
Gemeente	1	0,10%	1	0,11%	0,00%
Handelsvennootschappen	460	46,05%	423	45,49%	-7,83%
Interim	10	1,00%	9	0,97%	-10,00%
Invoegbedrijf	17	1,70%	16	1,72%	-5,88%
Natuurlijke persoon	112	11,21%	93	9,98%	-16,96%
OCMW	156	15,62%	156	16,74%	0,00%
PWA	124	12,41%	119	12,77%	-4,03%
VZW	119	11,91%	114	12,23%	-4,20%
Totaal	999	100%	932	100%	-6,71%

Tabel 12 Aantal erkende ondernemingen per type (bron: RVA)

4.2 Redenen voor intrekking van erkenning

Een erkenning kan omwille van verschillende redenen worden ingetrokken:

- Intrekking via de commissie (onmiddellijk of met uitstel) naar aanleiding van vastgestelde inbreuken
- Vrijwillige stopzetting
- Faillissement (of bestuurslid betrokken bij faillissement van andere dienstencheque-onderneming)
- Schulden (bij RSZ, fiscus of RVA)
- Onderneming die meer dan 1 jaar niet actief was

////////////////////////////////////

In onderstaande tabel worden de redenen voor de intrekkingen van de erkenning voor de periode 2013-2015 opgesomd. Hieruit blijkt dat over alle jaren heen non-activiteit de belangrijkste reden was voor de intrekkingen. Echter ook de vrijwillige stopzetting blijkt een belangrijke reden geweest te zijn, met een piek in 2014. Het aantal faillissementen als reden voor stopzetting van de erkenning neemt sterk af, wat een teken kan zijn dat de meest inefficiënte spelers reeds uit de markt verdwenen zijn.

Reden van intrekking	Aantal ondernemingen		
	2013	2014	2015
Faillissement	25	19	9
Bestuurslid betrokken bij faillissement	0	0	1
Inactiviteit	62	41	35
Inbreuk	7	4	1
Schulden - RSZ		12	10
Schulden - RVA	16	5	6
Schulden - belasting		2	2
Vrijwillige intrekking	23	30	21
Totaal	133	113	85

Tabel 13 Intrekkingen 2013-2015 (bron: RVA)

5 Analyse van de dienstenchequewerknemer

In dit deel wordt dieper ingegaan op de dienstenchequewerknemer met woonplaats in het Vlaams Gewest. Enerzijds wordt hierbij gekeken naar de profielkenmerken van de werknemer zelf, zoals geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Anderzijds wordt ook gekeken naar de verschillende types ondernemingen waarin de werknemers worden tewerkgesteld, afhankelijk van hun woonplaats.

5.1 Profiel van de dienstenchequewerknemer

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de profielkenmerken van de werknemers tewerkgesteld in het dienstenchequestelsel weer. De dienstencheques blijven een hoofdzakelijk vrouwelijke aangelegenheid. Slechts 1 op 40 werknemers is een man. Het aandeel laaggeschoolde werknemers gaat in licht stijgende lijn. In 2015 was 52,0% van de werknemers laaggeschoold, in 2013 ging het nog om 50,3%. Daar staat tegenover dat we ook iets meer hooggeschoolden terugvinden onder de werknemers, al blijft hun aandeel beperkt.

		2013	2014	2015	2013	2014	2015
Totaal		89.770	93.888	92.070	100,0%	100,0%	100,0%
Geslacht	Man	2.244	2.419	2.334	2,5%	2,6%	2,5%
	Vrouw	87.526	91.469	89.736	97,5%	97,4%	97,5%
Opleidingsniveau	Laag	45.154	48.288	47.866	50,3%	51,4%	52,0%
	Midden	41.474	41.799	40.198	46,2%	44,5%	43,7%
	Hoog	3.232	3.801	4.006	3,6%	4,0%	4,4%
Leeftijd	<30	17.415	17.201	16.197	19,4%	18,3%	17,6%
	30-39	24.148	25.269	25.004	26,9%	26,9%	27,2%
	40-49	26.123	26.750	25.620	29,1%	28,5%	27,8%
	50+	22.173	24.668	25.249	24,7%	26,3%	27,4%

Tabel 14 Profielkenmerken van de dienstenchequewerknemers Vlaams Gewest (bron: RVA)

Qua leeftijd hebben dienstencheque-werknemers een iets ouder profiel dan gemiddeld. Slechts 17,6% was in 2015 jonger dan 30, waar dit in de rest van de Vlaamse tewerkstelling 22,9% is. Daarentegen zijn de 40- en 50-plussers licht oververtegenwoordigd in vergelijking met het Vlaams gemiddelde (55,3% in dienstencheques tegenover 51,8% gemiddeld). De sector wordt doorheen de jaren ook ouder.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verdeling volgens opleidingsniveau van de tewerkgestelde Vlaamse werknemers en het arbeidsstelsel waarin ze worden tewerkgesteld voor 2015. Slechts 7,7% van de werknemers werkte in 2015 voltijds in het dienstenchequestelsel. Bij laaggeschoolden is dit aandeel iets hoger, maar het verschil is beperkt. Twee derde van de werknemers werken tussen half- en voltijds. Bijna de helft van de beperkte groep van hooggeschoolde werknemers (4,4% van alle werknemers) blijkt minder dan halftijds te werken, mogelijk als bijverdienste.

Opleidings-niveau Arbeidsstelsel	Laag Geschoold	Midden Geschoold	Hoog Geschoold	Totaal
Minder dan halftijds	24,3%	24,2%	45,3%	25,2%
Half- tot voltijds	67,1%	68,7%	48,8%	67,0%
Voltijds	8,5%	7,0%	5,9%	7,7%
Totaal	52,0%	43,7%	4,4%	100%

Tabel 15 Arbeidsstelsel en opleidingsniveau van dienstencheque-werknemers (bron: RVA)

////////////////////////////////////

5.2 Aantal werknemers per type onderneming en regio

Uit onderstaande tabel blijkt dat meer dan de helft van alle dienstenchequewerknemers werkt in de private sector, bij handelsvennootschappen of uitzendbedrijven. Verder werken ook veel werknemers bij VZW's, invoegondernemingen, PWA's en OCMW's. Een minderheid werkt als natuurlijk persoon.

De sterkste daling in 2015 vinden we terug bij de interimbedrijven, waar vooral in de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant een belangrijke daling plaatsvindt. Bij de handelsvennootschappen wordt er daarentegen een lichte stijging vastgesteld, al geldt dit niet voor alle provincies. Ook bij de natuurlijke personen merken we een aanzienlijke daling op in 2015, al kan deze natuurlijk verklaard worden door de sterke daling in aantal erkende natuurlijke personen, zoals besproken in deel 4. De daling bij de interimbedrijven kan te maken hebben met de verzelfstandiging van deze bedrijven, wat ook deels de stijging bij de handelsvennootschappen kan verklaren.

De algemene daling in aantal werknemers tussen 2014 en 2015 blijkt vooral de provincie Oost-Vlaanderen te treffen. Voor de provincies Vlaams-Brabant, West-Vlaanderen en Limburg kan daarentegen een lichte stijging worden vastgesteld.

//

2014	HANDELS- VENNOOTSCHAP	INTERIM- BEDRIJF	INVOEG- ONDERNEMING	VZW	GEMEENTE	OCMW	PWA	NATUURLIJK PERSOON	TOTAAL
ANTWERPEN	15.613	3.288	2.995	2.463	-	1.128	961	277	26.725
VLAAMS-BRABANT	6.904	1.615	936	1.473	-	691	857	251	12.727
WEST-VLAANDEREN	8.965	1.865	1.562	3.126	1	1.509	1.343	246	18.617
OOST-VLAANDEREN	10.587	3.131	769	4.083	9	1.142	1.086	302	21.109
LIMBURG	6.448	1.206	2.060	2.266	1	239	2.340	150	14.710
VLAAMS GEWEST	48.517	11.105	8.322	13.411	11	4.709	6.587	1.226	93.888
AANDEEL TEWERKSTELLING	51,68%	11,83%	8,86%	14,28%	0,01%	5,02%	7,02%	1,31%	100%

2015	HANDELSVEN- NOOTSCHAP	INTERIM- BEDRIJF	INVOEG- ONDERNEMING	VZW	GEMEENTE	OCMW	PWA	NATUURLIJK PERSOON	TOTAAL
ANTWERPEN	16.220	2.019	3.140	2.457	-	1.089	955	232	26.112
VLAAMS-BRABANT	6.662	820	2.159	2.321	-	226	2.231	105	14.524
WEST-VLAANDEREN	11.235	1.808	822	4.182	8	1.083	1.035	218	20.391
OOST-VLAANDEREN	7.231	1.152	1.086	1.515	-	672	759	221	12.636
LIMBURG	9.279	1.318	1.548	3.347	1	1.522	1.176	216	18.407
VLAAMS GEWEST	50.627	7.117	8.755	13.822	9	4.592	6.156	992	92.070

Tabel 16 Dienstenchequewerknemers volgens provincie van woonplaats en ondernemingstype

6 Kostprijs van het dienstenchequesysteem

De kosten voor het stelsel van de dienstencheques bestaan uit de tussenkomst bij de dienstencheques zelf (€13,04 voor de cheques ter waarde van €9 of €12,04 voor de cheques ter waarde van €10), de omkaderingskost in de administratie en de kost van de fiscale aftrek. In totaal bedraagt de bruto-kost voor het Vlaamse onderdeel van het dienstenchequestelsel €1.168 mio in 2015. Voor 2014 beschikken we niet over de volledige detailcijfers betreffende de subsidie- en omkaderingskosten van de dienstencheques uitgegeven aan Vlaamse gebruikers. De gekende cijfers worden weergegeven in onderstaande tabel. Er dient geen rekening gehouden te worden met de verschillende terugverdieneffecten en de netto-kostprijs wordt bijgevolg ook niet berekend, aangezien die geen invloed hebben op het Vlaamse budget.

Bij de berekening van de bruto-kostprijs werd eveneens rekening gehouden met de dienstencheques die door de erkende ondernemingen ingediend werden voor terugbetaling in het kader van de regeling “moederschapshulp ten gunste van vrouwelijke zelfstandigen”.

	2014	2015
Financiële tussenkomst (subsidie)	NB ⁷	€1.021 mio
Omkaderingskosten	NB	€7,6 mio
Kostprijs van de fiscale aftrekbaarheid	€137,73 mio	€139,57 mio
Totale bruto-kostprijs	NB	€1.168 mio

Tabel 17 Overzicht bruto-kost dienstenchequestelsel

Uit bovenstaande raming van de elementen van de bruto kostprijs van het stelsel blijkt dat de overheidstussenkomst de belangrijkste component is. De fiscale aftrekbaarheid van de dienstencheques kost de overheid bijna €138 miljoen in 2014 en €140 miljoen in 2015. De budgettaire impact van deze fiscale kost valt echter niet ten laste van het jaar 2014/2015, maar zal pas binnen 2 jaar voelbaar zijn.

⁷ Voor 2014 beschikken we enkel over de gegevens mbt de subsidiekost van de Vlaamse dienstencheques vanaf de 2^e helft van september 2014. Voor de periode 16/09/2014 – 31/12/2014 bedraagt dit €301 miljoen.

7 Conclusie

Het dienstenchequestelsel groeide in de periode 2014-2015 gestaag voort. In 2014 werd het stelsel wel gekenmerkt door een aanzienlijke daling in het aantal aangekochte dienstencheques, maar dit valt te verklaren door de aangekondigde prijsverhoging die vanaf januari 2014 gold. Hierdoor steeg de vraag enorm in december 2013. In 2015 is het stelsel terug in omvang toegenomen en bereikte het aantal aangekochte dienstencheques door Vlaamse gebruikers een historisch hoogtepunt. Het stelsel lijkt aan de gebruikerszijde dus nog steeds zijn limiet niet bereikt te hebben. Al bleek het aankoopgedrag van de gebruikers in de periode 2013-2014 wel onderhevig aan de prijsverhogingen. Het gemiddelde verbruik op jaarbasis daalde van 129 naar 118 cheques in 2014. In 2015 herstelde dit zich tot 123 cheques per gebruiker. De invloed van de prijsverhogingen lijkt dus weggeëbd en het stelsel lijkt zich weer in een groeifase te bevinden.

De gebruikers tussen de 35 en 64 jaar vertegenwoordigen de belangrijkste groep. Het stelsel dienstencheques lijkt dus in verhouding meer gebruikt te worden door de gebruikers die werk en gezin combineren. Dit ligt in lijn met de beoogde doelgroep van de maatregel dienstencheques, die oorspronkelijk bedoeld was om de combinatie werk en gezin voor de actieve bevolking te vergemakkelijken. Echter het aantal gebruikers jonger dan 35 kent een aanzienlijke groei in 2015. Jongere gezinnen lijken dus ook steeds meer gebruik te maken van dienstencheques. Mogelijks hebben deze nieuwe gebruikers de voordelen van het stelsel voorheen bij hun ouders leren kennen en is het systeem wel financieel haalbaar voor deze jonge gezinnen en werkenden. Dienstencheques lijken dus meer en meer een gemeen goed te worden.

Tegen eind 2015 was het aantal terugbetaalde cheques aanzienlijk gestegen ten opzichte van 2013, ondanks een kleine daling in 2014. Echter dit verhoogd aantal cheques werd aan minder ondernemingen uitbetaald. Eind 2015 hadden nog slechts 932 ondernemingen met maatschappelijke zetel een erkenning, ten opzichte van 1096 eind 2013. Dit illustreert zeer goed de dynamiek die zich al enkele jaren stelt en steeds sterker wordt, namelijk de consolidatie van de markt en het elimineren van de niet-winstgevende, niet-efficiënte spelers uit de markt. De daling in aantal erkende ondernemingen staat in contrast met de groei van het aantal gebruikers en aantal aangekochte dienstencheques. De spelers die in de markt blijven, groeien en versterken dus hun positie. Op die manier zullen kleinere en/of niet-efficiënte spelers ook in de toekomst verder uit de markt verdwijnen.

Het aantal werknemers blijkt voor het eerst sinds de opstart van het stelsel licht af te nemen in 2015, al blijft het totaal aantal nog steeds hoger dan in 2013. Echter de intensiteit van gepresteerde uren per werknemer ligt hoger dan ooit. Het totaal aantal terugbetaalde dienstencheques is veel sneller gestegen sinds 2008 dan het aantal werknemers, waardoor er per werknemer dus meer dienstencheques werden verdiend.

De evoluties bij de 3 actoren van het dienstenchequestelsel, nl. de gebruiker, erkende onderneming en werknemer, geven een goede indicatie van de totale evolutie in de markt. Aan de gebruikerszijde lijkt het systeem nog duidelijk te groeien, zowel qua aantal gebruikers, als qua intensiteit per gebruiker. Bovendien lijkt het stelsel meer en meer een gemeen goed te worden bij alle leeftijdsgroepen. Meer dan 10 jaar na de opstart van het stelsel, begint de sector zich ook duidelijk verder te professionaliseren. De markt van dienstencheque-ondernemingen consolideert en (kleinere) inefficiënte spelers verdwijnen. De groei bij de werknemers tewerkgesteld in het stelsel was niet

////////////////////////////////////

evenredig als bij de aangekochte cheques, waardoor de gepresteerde uren per werknemer op jaarbasis sterk gestegen zijn.

8 Overzicht tabellen en grafieken

Tabel 1 Overzicht kerncijfers dienstenchequestelsel 2014-2015 (bron: Sodexo en RVA) 6

Tabel 2 Evolutie actieve gebruikers van het stelsel dienstencheques (bron: Sodexo) 9

Tabel 3 Aantal aangekochte dienstencheques per gebruiker (bron: Sodexo en RVA) 10

Tabel 4 Evolutie aantal Erkende Ondernemingen (bron: RVA) 12

Tabel 5 Dienstenchequewerknemers met woonplaats Vlaams Gewest (bron: RVA) 13

Tabel 6 Overzicht gegevens Vlaamse gebruikers 2014-2015 (bron: Sodexo) 14

Tabel 7 Verdeling gebruikers en aangekochte cheques naar leeftijd 2014 (bron: Sodexo) 15

Tabel 8 Verdeling gebruikers en aangekochte cheques naar leeftijd 2015 (bron: Sodexo) 15

Tabel 9 Groei actieve gebruikers en aangekochte cheques naar leeftjidsverdeling (bron: Sodexo) 16

Tabel 10 Overzicht aantal elektronische dienstencheques naar leeftijd (bron: Sodexo) 18

Tabel 11 Overzicht aantal gebruikers elektronische dienstencheques naar leeftijd (bron: Sodexo) ... 18

Tabel 12 Aantal erkende ondernemingen per type (bron: RVA) 19

Tabel 13 Intrekkingen 2013-2015 (bron: RVA) 20

Tabel 14 Profielkenmerken van de dienstenchequewerknemers Vlaams Gewest (bron: RVA) 21

Tabel 15 Arbeidstelsel en opleidingsniveau van dienstencheque-werknemers (bron: RVA) 21

Tabel 16 Dienstenchequewerknemers volgens provincie van woonplaats en ondernemingstype..... 23

Tabel 17 Overzicht bruto-kost dienstenchequestelsel..... 24

Grafiek 1 Uitgegeven dienstencheques Vlaams Gewest (bron: Sodexo) 7

Grafiek 2 Uitbetaalde dienstencheques Vlaams Gewest (bron: Sodexo) 7

Grafiek 3 Vergelijking uitgegeven en uitbetaalde dienstencheques Vlaams Gewest (bron: Sodexo) 8

Grafiek 4 Maandelijkse uitgifte dienstencheques Vlaams Gewest (bron: Sodexo) 8

Grafiek 5 Evolutie actieve gebruikers (bron: Sodexo) 10

Grafiek 6 Aangekochte dienstencheques per gebruiker (bron: Sodexo en RVA) 11

Grafiek 7 Evolutie aantal erkende ondernemingen per Gewest (bron: RVA) 12

Grafiek 8 Terugbetaalde cheques vs. aantal werknemers (bron: RVA en Sodexo) 13

Grafiek 9 Groei actieve gebruikers per leeftijdscategorie (bron: Sodexo) 16

Grafiek 10 Groei aangekochte cheques naar leeftijd van de gebruiker (bron: Sodexo) 17

Grafiek 11 Elektronische gebruikers (bron: Sodexo en RVA) 17

